



**Proeven aan EDINT2,
dat smaakt naar meer!**

Maja Zuiderveld



EDINT2: ijzersterke *instructie*

<https://www.bureaudrbij.nl/>

...met voeten uit de klei, nu Bureau d'r Bij:

Nieuwkomers

EDINT2®

Burgerschap en democratie

Traumasensitief lesgeven



Voorwaarden om goed les te kunnen geven

- Groep hoge diversiteit, instroom (in- en uit), leeftijd? 4, 5 of 6 tot en met 12, 13
- Groepen en subgroepen voor leren met een volgorde (het lesboek is niet de volgorde, het werkboek is niet de les)



Vraag gesteld in chat webinar: EDI met veel niveaus - hoe

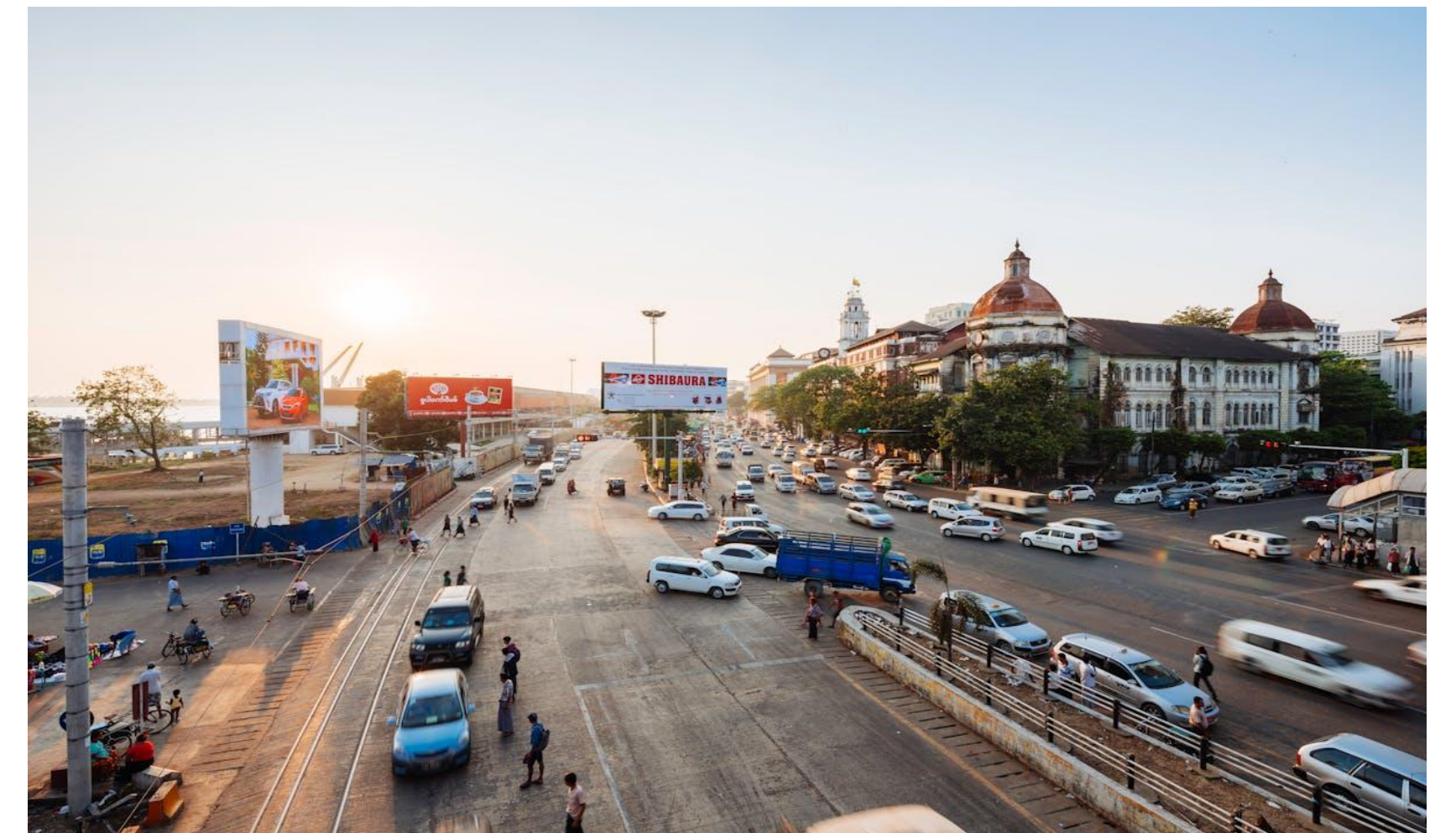
Plus een later geschreven antwoord

‘Ik vind het lastig om in een groep van 15 leerlingen met verschillende rekenniveaus edi te geven omdat er verschillende leerlingen zijn die verschillende concepten moeten leren. Hoe organiseer ik dit?’

Het is altijd lastig om op deze vraag antwoord te geven. Dit omdat er grote verschillen zijn in hoe instructiegroepen zijn ingericht. Vaak genoeg is daar een keuze gemaakt met de methode in de hand. Dan stromen leerlingen in ‘blok 11, les 8’. Ik zie hoe dan ook dat er vaak teveel instructiegroepen zijn, waardoor er te individueel gewerkt wordt en het vaak ‘werkinstructie’ is: zo maak je het werkboek. Soms zitten er ook leerlingen tussen de 7 en de 12 in 1 groep, vanzelfsprekend heb je dan teveel niveau’s. Ook wordt er soms te weinig bedacht hoe oudere leerlingen die weinig rekenonderwijs gehad hebben toch versneld mee kunnen doen op een hoger niveau. Bovendien hoeft niet iedere les een nieuw concept aangeleerd te worden, herhaling is ook belangrijk. Iedere dag 3 instructies voor rekenen en dan kun je 6 niveau’s bedienen is een gedachtegang. Je zult met elkaar in gesprek moeten komen hierover. Dit soort gesprekken zijn bij mij ook onderdeel van scholing: hoe kan het wel?

Waar komen mijn leerlingen vandaan?

- အသံချွတ် (Birmaans) assaah-tsjee-se
 - Мерафон (Oekraïens)**
 - メガホン (Japans)*
- Kloppende beelden. Over het leven. Overleven. Over onderwijs.



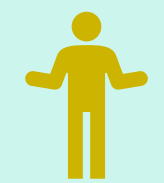
“Ik kan met meer (EDINT2) kennis schaven aan mijn les”



Taalafstand



Cultuurafstand



NT2 vakdidactiek*



EDINT2 (in~ én~)



Taalproductie *uitdagen*



Taalafstand & cultuurafstand – inlopen en overbruggen*



Waarom* & hoe~ EDINT2 (+ hóe dan); leren van de expert

Empirisch **kwantitatief** onderzoek

Beginnend van effectieve praktijken & kennis brein*

Expliciet onderwijzen **nieuwe** leerstof

Concepten laten zien & actief uitleggen (modellen)*

*Leerstof opdelen in kleine stapjes ~ (cognitieve belasting lager)**

*Hoge mate van **activering** gedurende hele les*

Geactiveerde leerlingen? Minder 'gedoe'!

EDI juist bij NT2 – emotieregulatie & woordenschat

Vraag gesteld in chat webinar: verschillen in subgroep

En een later geschreven antwoord

‘3 subgroepen met rekenen of taal, maar dan binnen een subgroep ook verschillen. Om dan een goede EDI les te geven heb je geen tijd voor met 1 lkr. heb je tips?’

De allerbeste tip is om er vooral vanuit te gaan dat héle goede instructie leidt tot kennis en beheersing van dat ene nieuwe, het concept door álle leerlingen. De eventueel noodzakelijke verlengde instructie staat in het nieuwkomersonderwijs onder druk. Je zult vaker moeten inzetten als de leerstof op de agenda staat voor verdere inoefening (de dag erna, week erna) om dan nóg een instructiemoment te pakken. Betekent dat je leerlingen bij wie je hebt ontdekt dat ze, anders dan de rest van de groep, het nog niet goed genoeg snappen, níét verder laat oefenen met de leerstof. Pas oefenen als het begrepen is. Mijn ervaring is echter wel dat als de leskwaliteit omhoog gaat, er veel meer leerlingen ‘gewoon’ mee kunnen komen!

Voorkennis activeren EDINT2

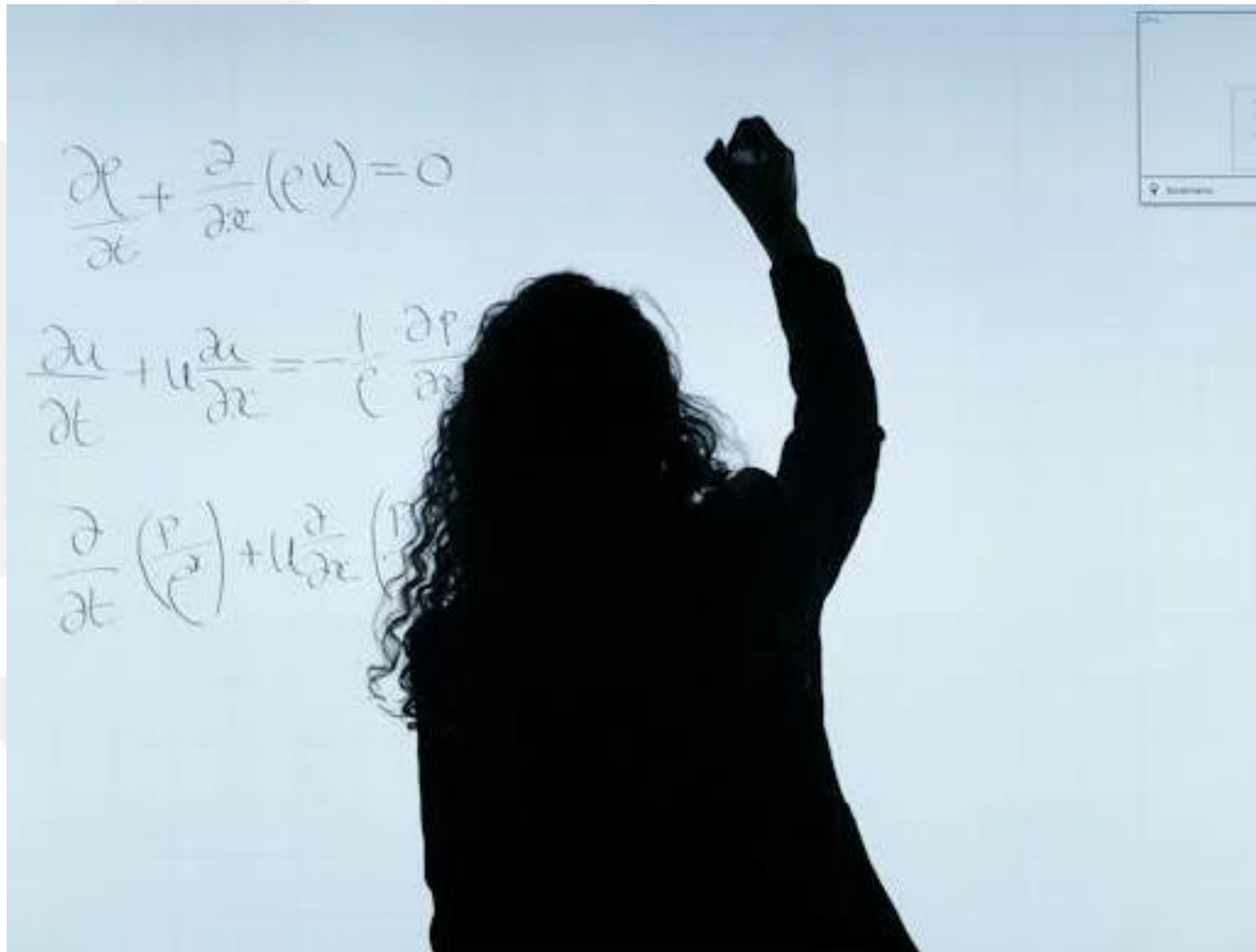
- Neem een les in gedachten voor komende week
- Wat ga je de leerlingen aanleren?
- Waarom voorkennis activeren (diepe kennis)
- Wat → deze les
- Pré- en reteach (!)
- Vragen stellen: hoe* + aan wie.
- Bij T2 leren (jouw rol)
- Wie doet er mee in dít lesdeel...



Lesfasen en T2 – je wilt *begrepen worden*

- Heel hoog bewustzijn wát je gaat uitleggen en hoe je dat uit gaat leggen, hoe moedertalen meedoen, welke vragen jij stelt, welke tijd het kost te hertalen en vertalen. Hoe je helpt met het bouwen van zinnen & geven van antwoorden.





Lesdoel: wèlk concept*

- “Ik kan...” +
- **Het** concept (optellen over het tiental met..., breuken vereenvoudigen, woorden schrijven met... woorden lezen die eindigen op -eer, -eur, oor, die beginnen met ge-be-ver)
- Vaardigheid (‘zo los je het op, zo pak je het aan)
- Kennis onderwerp (zaakvak, WWW) = 3
- Visualiseren, spreken, nazeggen, klanken, ws

Vraag gesteld in chat webinar: leerlingen (lesdoel) laten schrijven

Reactie na afloop van webinar geschreven

‘Hele zinnen overnemen/noteren in plaats van losse woorden... begin je hier direct mee? Is eerst woorden invullen juist niet een handige opstap naar hele zinnen schrijven?’

Alle onderzoek wijst ernaar dat juist die ‘simpele’ invuloefeningen taal- en schrijfonderwijs ontzettend verarmd hebben. Bovendien nodigt dat simpele niet altijd uit voor de leerkracht om eens serieus te kijken naar of de opdracht wel zo helder is. Of de leerling zou kunnen struikelen (ook de Nederlandstalige leerling) over dat wat gevraagd wordt. Dat wat je doet (of dat wat je juist NIET doet) dient een doel. Daar scherper naar kijken helpt enorm bij goede keuzes maken in de leerstof.

Zo. Reken maar uit.

Ryan tenia cinco pajaros y dos volaron lejos.

- Alleen lezen.
- Alleen horen***.
- Horen en zien.
- Kunnen **blijven** zien.
- DAT, CAT en vaktaal → gebruiken in hele les.
- Wàt is het concept?



Modelen: de lange uitleg

- Modelen denkstappen: je **laat zien** hoe je iets oplost, weet, analyseert (*welke taal gebruik je, wat NOTEER je?*)
- Denken (!) en overleggen in moedertalen** & ondersteunend tekenen (ook bij inzet wisbordjes), laat maar zien ~ laat maar horen
- Mogelijkheden tot uitwisselen én antwoorden in T2 door **steunzinnen** (noteer deze ook)



Ik kan antwoorden in het NL

- Vragen op hoog denkniveau (1 makkelijke vraag = lesdoel is...)
- Vraag moeilijk – taal makkelijk (!)
- Juist hierom de TIJD geven
- Samenspraak: luister *en gebruik nieuwe taal*
- *Overleg maar met je schoudermaatje 1-2-3-4-5-6-7*
- Steunzinnen aanreiken: om breuken te vereenvoudigen
deel ik de teller en de noemer door hetzelfde getal
- *“Ik deel de teller en de noemer door...”*
- *“Ik zie VER ik lees VUR” VURWENT VUROVUR*
- Leerlingen in 4 fasen ;)



Vraag gesteld in chat webinar: antwoorden in het Nederlands

Dwang en drang levert zelden iets goeds op, maar uitdagen werkt vrijwel altijd!

‘NT2 leerling in het reguliere onderwijs vindt het spannend om in het Nederlands te antwoorden. Hoe kun je toch stimuleren? Denk dat dwingen averechts werkt.’

Dwingen is niet goed. Uitdagen is handig. Dit doen we nog te weinig. We vragen leerlingen (alle) ook vaak te weinig om te antwoorden (of vragen te stellen) in een hele zin. Je leert dit uitdagen door zelf heel bewust na te denken over zowel hetgeen je uitlegt (welke taal gebruik je, welke zinnen) als de vragen die je daarover kunt stellen. Vaak genoeg vinden leerlingen het erg fijn om te laten zien wat ze weten. Ook dit is een onderwerp waarover je goed verder en dieper van gedachten kunt wisselen. Steunzinnen maken helpt, dat kun je leren, hiermee help je de leerling goed formuleren.



Controleren van begrip

- Gedurende de gehele les
- Op de kleine onderwezen stukjes (!)
- Na uitleg **random** (ja doe dat nu maar)
- Zeker weten?
- Bij twee fouten...
- Betrekken en activeren
- → warmte, beurten, uitdaging & feedback

De zelfstandige verwerking sluit aan bij het lesdoel*



EDINT2 – IN het Nederlands EN het Nederlands

Omwille van jouw instructie, begrepen worden, alle talen doen mee. Omwille van het aanleren van het Nederlands: uitdagen tot taalproductie

Thuistalen in de klas:

- *De lessen van morgen voorbereiden*
- *Welke woordenschat is essentieel?*
- *Uitzoeken in thuistalen*
- *Van tevoren door de leerlingen: hoe?*

Nederlands in de les:

- Taalproductie: welke zinnen geven de leerlingen terug?
- Antwoorden, oplossen van de som, uitleg van de spellingregel.
- Denk van tevoren na over jouw eigen taalgebruik én dat van de leerlingen.



Vraag gesteld in chat webinar: uitwisselen in moedertaal

En een later geschreven antwoord

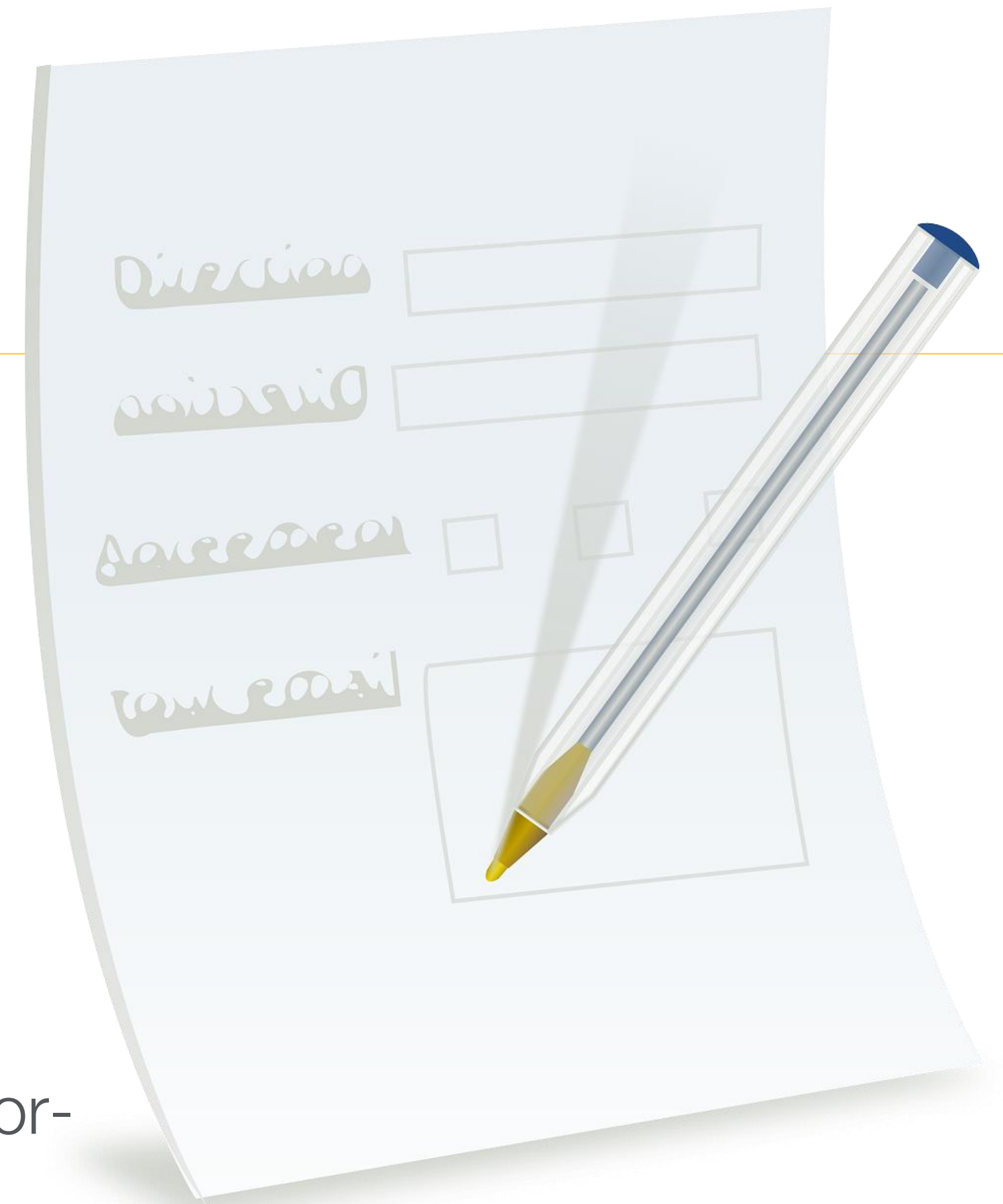
‘Geldt dit voor alle vakken? Of bijvoorbeeld moedertaaltweetallen bij rekenen en juist niet bij taal-lezen?’

Het uitwisselen in de moedertaal kan ook rondom taal-lezen interessant zijn, omdat ook hier bepaalde concepten aanwezig zijn die leerlingen al kennen. Het hierover kunnen sparren met de ander helpt. Ook is soms alleen al het kunnen vertalen naar de moedertaal helpend voor het begrip. Dit is waarom voor leerlingen die geen moedertaalmaatje hebben, voorwerk door de leerkracht (of huiswerk leerling icm ouder) van belang is. Alle denken verloopt immers in de moedertaal!

EDINT2 in het kort

Een serie scholingen én observaties helpt met kennis krijgen over de diepte van EDINT2

- Goede lesvoorbereiding: wèlk concept, is het nieuw?
- Hóe ga ik het uitleggen → woord én beeld
- Lesdoel delen, taaldoelen niet (lestempo)
- Leren **luisteren**: t.b.v. uitspraak, auditieve discriminatie
- Welke vraag stel je t.b.v. activeren voorkennis?
- Beter leren **lezen**: vloeiend en foutloos, modellen + voor- koor- door-
- Ik kan **spreken in het Nederlands**: antwoorden in een hele zin
- Wat wordt er geschreven? Het lesdoel, notities nemen: nieuwe woorden & ideeën in de les
- Omwille van de NT2 vaardigheid veel laten schrijven* (werkboek hele zinnen overnemen ipv invullen)



Vraag gesteld in chat webinar: EDINT2 in regulier PO?

Zeker wel. Juist voor regulier PO.

‘Vraag: Zie je ook kansen voor deze EDINT2 bij nieuwkomers die direct instromen in het regulier onderwijs? Deze leerlingen zitten dan tussen Nederlandse kinderen.’

EDINT2 is een werkwijze waarbij leerkrachten in het regulier onderwijs een veel dieper bewustzijn ontwikkelen over wat je te doen hebt om je instructie ‘beschikbaar’ te maken. Het dient in die zin niet alleen de nieuwkomer, maar veel meer leerlingen die met een zekere taal- en/of cultuurafstand in het onderwijs zitten. Bij EDINT2 komen de basisprincipes (de theorie!) van EDI uitgebreid aan de orde, ik merk dat hier op veel plaatsen nog veel te leren valt.

Herontwerp van lessen: tijd

Beginsituatie: essentieel, maar wat weten we écht*?

- Beginsituatie, context, condities, doelstellingen, aanbod
- Pedagogiek & didactiek
- Vakdidactiek → vakdidactiek van NT2
- Methode? Methodiek!
- Wat is het concept dat ik aanleer? Hoe doe ik dat? Wat verbeelden, uitbeelden? Welke vragen stellen?

Wie doet er mee in deze les (wie tijdens start)



Vraag gesteld in chat webinar: uitdagende leerstof wérkt!

En een later geschreven antwoord

‘Wij hebben WvW cursorisch. Daar zit wel een opbouw in, dacht ik. Hoe zie jij dat?’

Ik ben een groot voorstander van WvW *thematisch*. Juist omdat we weten hoe langer lopende, diepe kennisrijke thema's uitpakken. De uitwisseling van leerlingen die er kort zijn met leerlingen die er langer zijn helpt. Binnen cursorisch zit inderdaad een opbouw, waardoor leerlingen vooral oefenen met leerlingen die 'hun gelijke' zijn op talig gebied. Maar wat mij betreft is WvW er ook om kennis aan te jagen: je leert iets nieuws interessants over een onderwerp. Ook moeten leerlingen uitgedaagd worden, door hun leerkracht én elkaar, dat is bij nieuwkomers makkelijker als de leerlingen uit verschillende fasen in dezelfde les deelnemen. Bij kennisonderwerpen kan dat heel goed. Hoe je dat op de best mogelijke wijze vormgeeft, begrijpend luisteren, begrijpend lezen, technisch lezen én kennis verwerven in dezelfde les kun je leren. Op weg naar beter onderwijs aan nieuwkomers: EDINT2

Goed onderwijs schept betere kansen

- Goede **voorbereiding** (zelf lesdoel en de aanpak helder) mèt NT2 lesdoelen
- *Hoge verwachtingen, altijd, van iedere leerling (...)*
- Een warm klimaat: iedere leerling écht zien
- **Activeren voorkennis***
- *Lestempo hoog* (jáwel!), brokjes kennis klein :)
- Actieve leerlingen - elke 1-2 minuten iets doen
- Denktijd 3 seconden (nee...5-7 seconden... OMZETTIJD NT2)
- Het lesdoel is dat wat de leerling kan **als direct gevolg** van jouw lesgeven (vraagt van jou kennis van de leerstof, de leerlijnen, aanbodsdoelen) – oh ja, kennis van 4 zaken ;)





[Welke vraag stel ik morgen in mijn school?]

Ontwikkeling van onderwijs aan nieuwkomers
door kennisdeling.

